

Mladi diljem Europe žele ostati u planinama: između potreba i mogućnosti

Carla Losstrangio i Blandine Camus

Početakom 2022. godine Euromontana je objavila istraživanje “Biti mlad u planinskom području” koje nudi uvid u potrebe i težnje onih mladih ljudi koji žive ili često borave u planinama. Ovaj članak predstavlja rezultate studije i odgovara na pitanje kako europske politike, poput Kohezijske politike i EU sljedeće generacije (Next Generation EU), mogu odgovoriti na potrebe koje proizlaze iz ove nove generacije mladih ljudi u planinama.

Europska anketa

Godine 2022. Euromontana – europska udruga planinskih područja napunila je 25 godina. Svatko tko je prošao kroz 25 godina zna da je to važna dob ne samo za razmišljanje o uspjesima, već i o budućnosti. To je dovelo do razmišljanja o tome kako mladi ljudi koji žive u planinama doživljavaju svoj teritorij, prilike, poteškoće, a najviše od svega, kakve bi planine željeli vidjeti ostvarene u svojoj budućnosti. Ovo razmišljanje postalo je osigurač istraživanja koje je Euromontana provela, u suradnji s Educ'Alpes i UNITA-om, u 18 zemalja EU-a i izvan EU-a. Ukupno je 1134 mladih iz 18 europskih zemalja u dobi od 18 do 29 godina poslalo svoje priloge.

Istraživanje je pokazalo da većina mladih ljudi koji žive u planinama želi ostati u planinama (66%). Iako su postojale razlike u odgovorima iz različitih zemalja koje su sudjelovale, ni u jednoj zemlji nije prevladalo da su mladi spremni otići. Pokazalo se da bi svaka treća mlada osoba željela otići na neko vrijeme, primjerice studirati ili putovati, a zatim se vratiti u planine, a samo 5% je kategorično odgovorilo da bi željeli otići. Ali koji su glavni razlozi zbog kojih mladi ljudi žele napustiti planine? Nedostatak mogućnosti obuke i zaposlenja, nedostatak dinamičnosti planinskih područja, kao i atraktivnost urbanih područja glavni su razlozi napuštanja planina. Ova zadnja točka ističe dva ključna aspekta. S jedne strane, potreba za stvaranjem novih prilika za obuku i diverzificiranih poslova u planinskim područjima kako bi se privukli ti mladi ljudi koji bi inače bili prisiljeni napustiti regiju. S druge strane, potreba za razvojem strategija i politika za poticanje povratka mladih radnika .

Rad na daljinu i poduzetništvo za razvoj atraktivnosti

Ubrzanje procesa digitalizacije, također zbog bolesti COVID-19, stvorilo je nove izgleda za zapošljavanje u planinama. Oko jednog od pet mladih ljudi privlači mogućnost rada na daljinu u planinama . Međutim, ovi novi oblici rada zahtijevaju razvoj i poboljšanje infrastrukture kako bi se omogućio pristup mreži – pojačavanje pokrivenosti internetskim signalom, povećanje prostora za zajednički rad – kao i jačanje povezanih usluga – poput prijevoza između ruralnih i urbanih područja kako bi se omogućilo mladima da se nasele u planinskim područjima, a da zadrže pristup glavnim gradovima. Nadalje, 18% mladih željelo bi pokrenuti vlastiti posao u raznim područjima, od inženjerstva do informatike, komunikacija i marketinga, kemije hrane i više. Planinske regije stoga bi trebale provoditi programe za potporu ruralnom poduzetništvu među mladima, koji predstavljaju budućnost za inovacije, kao i jačanje otvaranja radnih mjesta.

Glas mladih: planine 2040.

Dio našeg istraživanja bio je usmjeren na “želju” mladih ljudi s obzirom na planinu 2040. godine, odnosno koja bi za njih izgledalo idealno planinsko područje. Mladi ljudi teže mjestu gdje mogu ostvariti svoje potencijale, a posebno gdje mogu učiti, raditi i lako se kretati. Nadalje, mladi ljudi zahtijevaju veći fokus na održivost: od očuvanja planinskih okoliša do borbe protiv klimatskih promjena. Do 2040. mlađa generacija predviđa planinska područja u kojima su staništa bolje zaštićena i gdje je turizam preorijentiran prema praksama koje više poštuju okoliš i njegove stanovnike. Konačno, mladi Europljani željeli bi vidjeti planine ponovno naseljene do 2040. Istraživanje je otkrilo san o dinamičnijoj planini, naseljenoj mladim ljudima i obiteljima, gdje ponovno naseljavanje sa sobom donosi razvoj teritorija bez ugrožavanja ravnoteže s prirodom.

Opazanje: mladi ljudi se mijenjaju, a time i njihove potrebe

Ovo istraživanje nije prvo koje je Euromontana provela kako bi proučila potrebe mladih ljudi u planinama. Još 2012., prije deset godina, pokrenuto je prvo istraživanje o Europskoj planinskoj konvenciji u Chambéryju, Francuska. Deset godina kasnije pokazalo se da su se potrebe i očekivanja mladih ljudi u planinama znatno promijenila. Nove prilike (kao što su digitalizacija ili rad na daljinu) i novi izazovi (kao što su klimatske promjene) odigrali su ključnu ulogu u ovom procesu. Teritoriji su se također promijenili: neki su potonuli u strukturni demografski pad ili značajno starenje, dok su drugi uspjeli preokrenuti trend provedbom strategija teritorijalne privlačnosti. Pitanje koje se spontano postavlja stoga je: kako zadovoljiti potrebe ove nove generacije mladih?

Nove prilike za nove potrebe

Kroz Kohezijsku politiku, Europska unija financira niz programa i inicijativa za podršku mladima u Europi . U tim se programima 'posebna pozornost' pridaje planinskim područjima (članak 174. UFEU-a). Na primjer, u općini Tolmezzo (Furlanija-Julijska krajina), za planinsko gospodarstvo u talijanskim Alpama iskorištena su sredstva za stvaranje opservatorija profesionalnih potreba i ponuda za planinsko gospodarstvo i za promicanje aktivnosti za pomoć studentima u pronalaženju posla u planinskim područjima.

U razdoblju 2021. – 2027. Kohezijska politika nastavit će ulagati u mlade u planinskim područjima . Konkretno, jedna trećina ukupnog proračuna EU-a (392 milijarde eura) bit će usmjerena kroz Kohezijsku politiku uz 776,5 milijardi eura EU-a sljedeće generacije (Next Generation EU). Ovi resursi mogu odgovoriti na mnoge zahtjeve koje postavljaju mladi ljudi u istraživanju koje je provela Euromontana, poput stvaranja novih tečajeva obuke, diverzifikacije i olakšavanja pristupa svijetu rada. Nadalje, sredstva Kohezijske politike mogu se uložiti u poboljšanje mobilnosti , uključujući održivu mobilnost i multimodalne usluge; ojačati inovacije, s fokusom i na društvene inovacije i zelena start-up poduzeća; promicati održivi turizam te podržavati borbu protiv klimatskih promjena i prilagodbu na njih . Euromontana poziva aktere na teritoriju da ne gube vrijeme i da se pripreme kako bi na najbolji način iskoristili sredstva Kohezijske politike kako bi zadovoljili potrebe onih koji će činiti budućnost planina: mladih ljudi.